

Izvješće o javnoj raspravi Nacrta plana razvoja širokopojasne infrastrukture Gorskog Kotara; Gradovi, Delnice, Čabar, Vrbovsko i Općine Brod Moravice, Fužine, Lokve, Mrkopalj, Ravna Gora i Skrad

Nositelj Projekta :	Grad Delnice
Savjetnici:	REA Kvarner d.o.o.
Javna rasprava održana:	24. 05. 2017. - 02. 07. 2017.
Dokument na javnoj raspravi:	Nacrt plana razvoja infrastrukture širokopojasnog pristupa za Gradove Delnice, Čabar, Vrbovsko i Općine Brod Moravice, Fužine, Lokve, Mrkopalj, Ravna Gora i Skrad
Broj zaprimljenih komentara:	3

Komentari zaprimljeni u javnoj raspravi

Komentar dostavio

HT d.d.

Komentari zaprimljeni

30. 6. 2017

Komentar Operatora	Odgovor NP-a
Kategorija: Lokacija demarkacijskih točaka	
<p>Vezano za navod u točki 4.4.3 PRŠI-a <i>Demarkacijska točka prema agregacijskoj mreži</i>: „<i>Za demarkacijsku točku moguće je odabrati jednu od ustanova Primorsko-goranske županije koja osigurava najbolje kapacitete</i>“ HT smatra da treba uzeti u obzir predložene demarkacijske točke od strane HT-a.</p> <p>S obzirom na geografski položaj naselja, veličinu naselja odnosno potencijalni broj krajnjih korisnika/korisničkih jedinica u naseljima, te postojeću elektroničku komunikacijsku infrastrukturu HT-a koju je moguće iskoristiti u Projektu, neovisno o odabranom investicijskom modelu u Projektu HT predlaže formiranje 19 demarkacijskih točaka u Projektu, i to u naseljima Brod Moravice, Brod na Kupi, Crni Lug, Čabar, Delnice, Fužine, Gerovo, Gomirje, Lokve, Moravice, Mrkopalj, Plemenitaš, Prezid, Ravna Gora, Severin na Kupi, Skrad, Tršće, Turke i Vrbovsko. Predložene demarkacijske točke nalaze se na lokacijama pristupnih čvorova spojenih svjetlovodnim kabelom na postojeću agregacijsku mrežu HT-a.</p> <p>Vezano uz dinamiku provedbe paralelnog programa državnih potpora za izgradnju agregacijske mreže definiranog unutar Nacionalnog programa razvoja širokopojasne agregacijske infrastrukture (engl. National Programme for Backhaul Broadband Infrastructure – u daljnjem tekstu: NP-BBI Program) HT napominje da sadržaj istoga u ovom trenutku nije javno objavljen te Vlada RH još uvijek</p>	<p>Primjedba se ne prihvaća.</p> <p>Naprotiv, u konačnoj verziji Plana razvoja širokopojasne infrastrukture (dalje: PRŠI) bit će razmotrene varijante redukcije broja inicijalno predloženih demarkacijskih točaka. Naime, Operatori koji budu gradili nove NGN pristupne mreže sigurno će ih temeljiti na novoj vrsti prijenosnog medija (svjetlovodno vlakno) ili radijskom pristupu (različite vrste bežičnih mreža). Karakteristike opisanog pristupa rezultiraju sa puno manjim brojem pristupnih aktivnih čvorova (ekonomski razlozi) a što onda rezultira sa daleko manjim brojem demarkacijskih točaka (u konkretnom primjeru najvjerojatnije se radi o tri ili čak samo dvije</p>

<p>nije donijela odluku o donošenju NP-BBI-a. Vezano na navedeno dovodi se u pitanje održivost samog Projekta ukoliko bi se osiguranje dostupnosti agregacijskih kapaciteta podrazumijevalo isključivo prema predloženom konceptu NP-BBI Programa.</p> <p>HT u gore navedenim lokacijama ima tehničke prostore (postojeći čvorovi fiksne pristupne mreže) koji se mogu koristiti za smještaj opreme demarkacijskih točaka u ovisnosti o konačnim zahtjevima za prostorom demarkacijskih točaka (ukupni zahtijevani gabariti, opremljenost, režim korištenja u operativnom radu...), pri čemu uvjeti korištenja mogu biti predmet budućih pregovora.</p> <p>Zaključno, HT posjeduje agregacijsku mrežu koja uz određenu nadogradnju može osigurati potrebne kapacitete tražene unutar Projekta. Usluga agregacijskog povezivanja će se temeljiti na Ethernet tehnologiji.</p>	<p>demarkacijske točke). Ovdje treba naglasiti da se radi o izrazito ruralnom području. Svakako je korisna informacija da svaki postojeći čvor vaše pristupne mreže (dalje: PM) ima svjetlovodni priključak a što znači da će biti moguće preko svakog takvog čvora (ipak najčešće indirektno) ostvariti spojnu vezu prema nadređenoj agregacijskoj mreži. Slijedom toga u konačnoj verziji PRŠI-a bit će (točka 4.4.3) dodatno razrađena redukcija broja inicijalno predloženih demarkacijskih točaka obzirom na tehničke mogućnosti raspoložive opreme i važeće standarde. Ovdje treba naglasiti da je predmetno područje ispresijecano sa nekoliko magistralnih svjetlovodnih pravaca, a koji se mogu koristiti za realizaciju potrebne agregacijske mreže.</p>
<p>Kategorija: Struktura i razina maloprodajnih paketa usluga</p>	
<p>HT smatra da je planirana zahtijevana minimalna razina pružanih maloprodajnih usluga na NGA širokopojasnoj mreži prihvatljiva ukoliko će predloženi veleprodajni uvjeti i naknade koji će proizaći iz Projekta biti u skladu s veleprodajnim uslugama koje HT nudi u tom trenu i koje su kao takve regulirane od strane HAKOM-a.</p>	<p>Primljeno na znanje.</p>
<p>Kategorija: Veleprodajnih uvjeta pristupa</p>	
<p>Veleprodajne usluge sukladno Okvirnog nacionalnog programa za razvoj infrastrukture širokopojasnog pristupa u područjima u kojima ne postoji dostatan komercijalni interes za ulaganja,</p>	<p>Nema primjedbi.</p>

NN 68/2016 (dalje u tekstu: ONP) koje će HT nuditi temelje se na popisu veleprodajnih usluga iz Smjernica za primjenu pravila državnih potpora koje se odnose na brzi razvoj širokopojasnih mreža¹ (dalje u tekstu: SDPŠM), odnosno nizu veleprodajnih usluga koje su trenutno propisane HT-u a u sklopu regulatornih mjera od strane HAKOM-a, čime se slaže s popisom predloženih veleprodajnih usluga u Nacrtu plana razvoja širokopojasne infrastrukture.

HT nema primjedbi na opisani postupak određivanje naknada za navedene veleprodajne usluge s obzirom da je isti u skladu s opisanim postupkom određivanja veleprodajnih naknada u poglavlju 2.6.2 ONP-a (*Pravila određivanja i nadzora veleprodajnih naknada*).

Popis veleprodajnih usluga koje HT ima namjeru nuditi na područjima koji su obuhvaćeni s javnom raspravom strukturiran je sukladno mogućim tehnološkim rješenjima koja će biti primijenjena u projektima, uz uvažavanje postojećeg stanja na tržištu i interesa ostalih operatora za pristup novoizgrađenim mrežama.

Trenutna regulacija veleprodajnog tržišta, a koja je zahvaćena izgradnjom pristupne mreže nove generacije (engl. Next Generation Access networks) (dalje u tekstu NGA mreže) je pokrivena s slijedećim Standardnim ponudama u kojima su opisani uvjeti korištenja te veleprodajne cijene korištenja HT infrastrukture, određene od strane HAKOM-a.

- Pristup elektroničkoj komunikacijskoj infrastrukturi zasnovanoj na bakrenoj infrastrukturi i tehničkim prostorima - Standardna ponuda Hrvatskog Telekom d.d. za uslugu izdvojenog pristupa lokalnoj petlji:
<https://www.hrvatskitelekom.hr/poslovni/veleprodaja/fiksni-operatori/regulativa>
- Pristup širokopojasnoj elektroničkoj komunikacijskoj infrastrukturi na aktivnoj opremi - Standardna ponuda Hrvatskog Telekom d.d. za uslugu veleprodajnog širokopojasnog pristupa:
<https://www.hrvatskitelekom.hr/poslovni/veleprodaja/davatelji-usluga/isp/regulativa/>

¹ Engl. Guidelines for the application of State aid rules in relation to the rapid deployment of broadband networks (2013/C 25/01)

<ul style="list-style-type: none"> • Pristup elektroničkoj komunikacijskoj infrastrukturi i povezanoj opremi (kabelska kanalizacija) - Standardna ponuda Hrvatskog Telekom d.d. o načinu i uvjetima pristupa i zajedničkog korištenja elektroničke komunikacijske infrastrukture i povezane opreme (kabelske kanalizacije) Hrvatskog Telekom d.d.: <i>https://www.hrvatskitelekom.hr/poslovni/veleprodaja/fiksni-operatori/regulativa</i> <p>Visine veleprodajnih naknada i pripadajući uvjeti isporuke usluga u projektima odgovaraju vrijednostima i uvjetima isporuke istih ili usporedivih usluga u područjima u kojima HT posluje pod reguliranim tržišnim uvjetima na području cijele Republike Hrvatske određenima od strane HAKOM-a, što obuhvaća i naknade i uvjete koji su propisani HT-u kroz regulatorne mjere HAKOM-a. Time se postavljaju jednaki uvjeti poslovanja za sve operatore na cijelom području Hrvatske i izbjegava situacija u kojoj bi u različitim područjima vrijedili različiti veleprodajni uvjeti.</p> <p>U slučaju da u budućem razdoblju provedbe Projekta, u sklopu regulatornih mjera vezanih za NGA mreže, budu propisane ili se budu nudile nove veleprodajne usluge, HT će iste uključiti u skup veleprodajnih usluga mreža izgrađenih uz potpore.</p>	
<p>Kategorija: Korištenje postojeće infrastrukture</p>	
<p>Sukladno poglavlju 2.5.5. ONP-a (Korištenje postojeće infrastrukture), odnosno članku 78(f) SDPŠM-a, te Zakona o mjerama za smanjenje troškova postavljanja elektroničkih komunikacijskih mreža velikih brzina (NN 121/2016.), HT smatra da je za Projekt potrebno koristiti postojeću elektroničku komunikacijsku infrastrukturu radi ekonomski povoljnijih uvjeta odnosno nižih investicijskih troškova u odnosu na slučaj izgradnje nove infrastrukture.</p> <p>HT ovim putem napominje da je ista dostupna te regulirana mjerama koje propisuje HAKOM putem Pravilnika o načinu i uvjetima pristupa i zajedničkog korištenja elektroničke komunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme (NN 36/2016), te putem Pravilnika o SDM-u, kao i putem sljedećih standardnih ponuda HT-a:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Standardna ponuda Hrvatskog Telekom d.d. o načinu i uvjetima pristupa i zajedničkog korištenja elektroničke komunikacijske infrastrukture i povezane opreme (kabelske 	<p>Primljeno na znanje. Postojeći PRŠI je radi ekonomičnije izgradnje predvidio korištenje postojeće elektroničke komunikacijske infrastrukture.</p>

<p>kanalizacije) Hrvatskog Telekom d.d. (dostupna na web poveznici: https://www.hrvatskitelekom.hr/poslovni/veleprodaja/fiksni-operatori/regulativa)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Standardna ponuda Hrvatskog Telekom d.d. za uslugu izdvojenog pristupa lokalnoj petlji, a u svrhu korištenja tehničkih prostora za smještaj aktivne elektroničke komunikacijske opreme (dostupna na web poveznici: https://www.hrvatskitelekom.hr/poslovni/veleprodaja/fiksni-operatori/regulativa) 	
<p>Kategorija: Ostalo</p>	
<p>A) KLJUČNI KOMENTARI:</p> <p>1.) HT iskazuje interes za sudjelovanjem u Projektu putem investicijskog modela A (privatni DBO).</p> <p>2.) Iskaz komercijalnog interesa: HT ovim putem najavljuje ulaganje u NGA mreže na području provedbe Projekta unutar sljedeće tri godine (tijekom 2017., 2018., 2019., te prvo i drugo tromjesečje 2020.), sukladno specifikaciji kako slijedi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Detaljni pregled obuhvata komercijalnog ulaganja od strane HT-a specificiran je u Prilogu B Plana razvoja širokopojasne infrastrukture, u inačici 4.0. • Detaljni pregled infrastrukturnog i tehnološkog rješenja od strane HT-a specificiran je u Prilogu B Plana razvoja širokopojasne infrastrukture, u inačici 4.0., zajedno s okvirnim iznosom planirane investicije, a koja se u cijelosti od strane HT-a planira osigurati iz vlastitih sredstava • Za strukturu i cijene planiranih maloprodajnih paketa koji će biti ponuđeni krajnjim korisnicima HT upućuje na postojeće dostupne maloprodajne pakete na tržištu, a koji će po potrebi biti ažurirani u skladu budućim razvojem poslovanja HT-a. Trenutna ponuda maloprodajnih paketa dostupna je na sljedećoj web poveznici: https://www.hrvatskitelekom.hr/ • Planirane usluge i uvjeti veleprodajnog pristupa za ostale operatore biti će po potrebi ažurirani u skladu s budućim razvojem poslovanja HT-a te regulatornim obvezama od strane HAKOM-a, kao nastavak na trenutne standardne ponude HT-a koje su dostupne na sljedećim web poveznicama: • Standardna ponuda Hrvatskog Telekom d.d. za uslugu izdvojenog pristupa lokalnoj petlji: https://www.hrvatskitelekom.hr/poslovni/veleprodaja/fiksni-operatori/regulativa 	<p>Primljeno na znanje.</p> <p>Detaljnim pregledom dokumentacije koju je HT dostavio u sklopu predmetne javne rasprave utvrđeno je da HT nije izrazio komercijalni interes na području predmetnog konzorcija. Naime, detaljnom analizom popunjenog „Priloga javnoj raspravi za verifikaciju boja područja – Gorski Kotar“ kojeg je HT dostavio, utvrđeno je da na ni jednoj adresi ni jedne JLS, HT nije izrazio svoj komercijalni interes. Slijedom toga utvrđuje se da HT nije izrazio nikakav komercijalni interes na području predmetnog konzorcija.</p>

- Standardna ponuda Hrvatskog Telekom d.d. za uslugu veleprodajnog širokopojasnog pristupa:
<https://www.hrvatskitelekom.hr/poslovni/veleprodaja/davatelji-usluga/isp/regulativa/>

3.) HT predlaže **izmjenu i nadopunu kriterija za odabir privatnog partnera** u Projektu prezentiranih u poglavlju 4.8.2 PRŠI-a, kako slijedi.

Pored navedenih kriterija, svakako je potrebno uvesti dodatan kriterij koji bi specificirao **prosječni investicijski trošak po kućanstvu** iz razloga što se na taj način osigurava učinkovito trošenje javnih sredstava i ostvarivanje zadanih ciljeva i neposrednih rezultata za specifični cilj 2a1, definiranih u Operativnom programu Konkurentnost i kohezija 2014.-2020 (dalje u tekstu: OPKK). Vezano na opisanu važnost predloženog dodatnog kriterija HT za isti predlaže dodjeljivanje relativnog značaja od minimalno 20%.

S obzirom na predloženi relativni značaj kriterija prosječnog investicijskog troška po kućanstvu od 20% i vezano na zadani relativni značaj kriterija Traženi iznos potpora od minimalno 50%², HT predlaže da se prilikom određivanja relativnih značaja preostalih kriterija odabira privatnog operatora navedeno obavezno uzme u obzir, odnosno da se eventualno ukine neki od preostalih predloženih kriterija odabira ekonomski najpovoljnije ponude, a prvenstveno kriterij „*Mogućnost nadogradnje brzina prijenosa od 100 Mbit/s za 100 % korisnika i od 1 Gbit/s za 50% korisnika na području obuhvata projekta u razdoblju od 5 godina nakon izgradnje*“, a vezano na komentar HT-a na ciljeve dan u dijelu C – 1. (**CILJEVI PROJEKTA**) ovoga dokumenta (molimo vidjeti dolje).

B.) OČITOVANJE O OKOLNOSTIMA BITNIM ZA PRECIZNU SPECIFIKACIJU PROJEKTA

1.) GENERALNI KOMENTAR

Primjedba se djelomično prihvaća. Navedeni kriterij će biti uzet kod definiranja konačnih kriterija (što ne znači automatski da će biti sadržan) u konačnoj listi kriterija odabira ekonomski najpovoljnije ponude (investicijski model A) ali ni u kojem slučaju relativnog značaja od 20%. Naime, NOP-om je već predviđeno da traženi iznos potpora mora imati najveći relativni značaj. Poznata je činjenica da izgradnja NGN mreže sa VDSL2 tehnologijom zahtijeva najmanja financijska ulaganja (mali „capex“ i veliki „opex“) a prema tome i tražen iznos potpore bi trebao biti najmanji. Što znači da bi se jedan te isti kriterij dvostruko bodovao i to sa vrlo velikim relativnim značajem a što nije prihvatljivo.

² ONP, poglavlje 2.7.1 Kriteriji odabira najpovoljnije ponude, str. 42

HT u Prilogu B Plana razvoja širokopojasne infrastrukture u inačici 4.0 dostavlja detaljne podatke o područjima gradova Čabar, Delnice i Vrbovsko i općina Brod Moravice, Lokve, Fužine, Skrad, Ravna Gora i Mrkopalj od najmanje 30 Mbit/s, kao i podatke o područjima gradova Čabra, Delnica i Vrbovskog i općina Brod Moravice, Lokve, Fužine, Skrad, Ravna Gora i Mrkopalj na kojima se iste brzine planiraju omogućiti unutar sljedeće tri godine (tijekom 2017., 2018., 2019., te prvo i drugo tromjesečje 2020.).

HT naglašava da je Prilog B Plana razvoja širokopojasne infrastrukture u inačici 4.0. ispunio na temelju raspoloživih mjerenja postojećih širokopojasnih linija i na temelju predikcije minimalnih dostupnih brzina za ostale adrese koje HT ne prepoznaje kao svoje korisnike i za adrese koje planira komercijalno samostalno graditi.

Zaključno, HT traži da se sve adrese za koje je naznačeno da je dostupna ili se planira dostupnost nepokretnog širokopojasnog pristupa s brzinama od najmanje 30 Mbit/s isključe iz ciljanog obuhvata provedbe Projekta, a s obzirom da navedene adrese predstavljaju tzv. siva područja, a čije su financiranje javnim sredstvima nije dozvoljeno u OPKK.

2.) VERIFIKACIJA BOJA PODRUČJA I CILJANI OBUHVAT PROVEDBE PROJEKTA

HT je u svrhu detaljne verifikacije boje područja i ciljanog obuhvata provedbe Projekta kupio od Državne geodetske uprave (dalje u tekstu: DGU) grafičke podatke iz područnih registara prostornih jedinica o kućnim brojevima na području prostornog obuhvata provedbe Projekta.

C) OSTALO

1.) CILJEVI PROJEKTA

HT prvenstveno ističe da nije jasno u kojem odnosu su vrijednosti navedene u Tablici 2-4 PRŠI-a (*Mjerljivi ciljevi projekta na području Konzorcija*) u odnosu na vrijednosti navedene u Tablici 4-2 PRŠI-a (*Potrebna širina pojasa za pojedine krajnje korisnike*.)

Primjedba se prihvaća
Sve adrese za koje je naznačeno da imaju trenutnu dostupnu silaznu prijenosnu brzinu nepokretnog širokopojasnog pristupa od najmanje 30 Mbit/s, isključene su iz ciljanog obuhvata provedbe Projekta, odnosno tretiraju se kao tzv. siva područja. To će biti uključeno u konačnu verziju PRŠI-a.

Primljeno na znanje.

Primjedba se prihvaća.
U konačnoj verziji PRŠI-a Tablica 2.4 (*Mjerljivi ciljevi projekta na području Konzorcija*) bit će usklađena, prilagođena ciljevima DAE i Strategije

<p>Nadalje, HT naglašava kako ciljevi Projekta navedeni u Tablici 2-4 (<i>Mjerljivi ciljevi projekta na području Konzorcija</i>) nisu u skladu sa ciljevima definiranim u Digitalnoj agendi za Europu³ (DAE), kao i u Strategiji razvoja širokopojasnog pristupa u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2016. do 2020. godine (iz srpnja 2016.). Nadalje, vezano za postavljene ciljeve odnosno navod iz PRŠI-a na stranici 473. (589.): „<i>Za područje Konzorcija, prema ONP-u, treba biti osigurana minimalna brzina širokopojasnog pristupa od 40 Mbit/s uz ispunjavanje uvjeta da će novoizgrađena mreža omogućiti realizaciju preporuka Europskog parlamenta (paragraf 20): „U svojoj rezoluciji od 12. rujna 2013. o Digitalnoj agendi za rast, mobilnost i zapošljavanje, vrijeme je za prelazak u višu brzinu, Europski parlament naglasio je da je cilj revidirane napredne Digitalne agende za Europu za 2020. povezivanje svih kućanstava u Uniji širokopojasnim vezama koje omogućuju brzinu prijenosa od 100 Mbit/s, a da 50 % kućanstava bude pretplaćeno na brzinu od 1 Gbit/s ili većom.“ u razdoblju od 5 godina nakon završetka izgradnje nove NGA mreže</i>“, HT u nastavku ističe svoje stajalište. Europska komisija je 16. rujna 2016. godine dokumentom „<i>Connectivity for a Competitive Digital Single Market — Towards a European Gigabit Society</i>“, predložila Europskom parlamentu i Vijeću Europske unije, između ostalog, revidiranje ciljeva Digitalne agende za Europu na način da se kao cilj postavi i dostupnost gigabitnih brzina (<i>gigabit connectivity</i>) i to do 2025. godine. Navedeni prijedlog Europske komisije je još uvijek u zakonodavnoj proceduri te se, s obzirom da još uvijek nije usvojen, ne može smatrati relevantnom pravnom osnovom za provedbu ovog programa.</p> <p>HT napominje kako ovim putem ne želi dovesti u pitanje postavljene ciljeve od strane Nositelja Projekta (dalje u tekstu: NP), međutim istovremeno naglašava kako oni nisu usklađeni s ciljevima DAE i kao takvi su potencijalno neprihvatljivi za su-financiranje sredstvima državnih potpora. Naime, temeljem ovog nacrtu PRŠI-a odnosno nakon provedene javne rasprave donijeti će se konačan PRŠI čiji sadržaj će biti osnova za raspisivanje od strane NP-a postupka javne nabave za odabir privatnog operatora (u slučaju investicijskog modela A i C), a po okončanju koje će se NP prijaviti na predmetni poziv za dodjelu bespovratnih sredstava iz Europske unije od strane Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije za specifični cilj 2a1 iz OPKK, a unutar kojeg su alocirana sredstva za projekte razvoja širokopojasne infrastrukture koji trebaju zadovoljiti ciljeve DAE.</p>	<p>razvoj širokopojasnog pristupa u RH u razdoblju od 2016. do 2020. godine</p>
---	---

³ Engl. A Digital Agenda for Europe - Brussels, 26.8.2010, COM(2010) 245 final/2

Stoga, HT predlaže da se ciljevi unutar nacrtu PRŠI-a prilagode ciljevima DAE te da se na taj način doprinese što većoj mogućoj vjerojatnosti da ovaj Projekt bude odabran za su-financiranje sredstvima Europskog fonda za regionalni razvoj iz OPKK.

Nadalje, s obzirom na postavljene ciljeve od strane NP-a u Tablici 2-4 PRŠI-a od ≥ 1 Gbit/s za 5 godina nakon dovršetka izgradnje za 50% domaćinstava odnosno 100% javnih ustanova i poslovnih subjekata, odnosno vezano na postavljene ciljeve od strane NP-a u Tablici 4-2 PRŠI-a od 1 Gbit/s za manje i srednje poslovne subjekte odnosno 10 Gbit/s za javne ustanove i veće poslovne subjekte kao potrebne buduće pristupne brzine u roku od 5 godina, HT smatra da se isti mogu postići jedino uporabom svjetlovodne pristupne tehnologije, a čime je unaprijed eliminirana uporaba bilo koje druge tehnologije poput npr. FTTC koncepta uz korištenje VDSL2/vektoring tehnologije, a upitna je i izvedba Projekta putem P2MP koncepta koristeći FTTH tehnologiju, a koji se kao takav iščitava iz prikaza širokopojasne mreže na području Konzorcija u poglavlju 4.4.2 PRŠI-a *Idejno rješenje širokopojasne mreže*.

Zaključno, nemogućnost postizanja ciljeva Projekta određenim navedenim tehnologijama bi se moglo protumačiti kao prejudiciranje tehnologije u Projektu (FTTH), a što nikako nije u skladu s načelom tehnološke neutralnosti koja je zadana unutar ONP-a.

2.) KOMENTARI NA POGLAVLJE 4.3 PRŠI-a TEHNIČKE KARAKTERISTIKE ŠIROKOPOJASNE MREŽE

Vezano uz zahtjev „U slučaju planiranja i izgradnje otvorene širokopojasne mreže s bežičnom tehnologijom potrebno je osigurati pokrivanje ukupnih potreba za prijenos podataka svim zainteresiranim krajnjim korisnicima na tom području i mogućnost povećanja potrebne prijenosne propusnosti do tri puta od ukupne propusnosti svih zainteresiranih korisnika na području uz osiguranje garantiranih brzina i kvalitete usluga“, kao i vezano uz zahtjev „U slučaju planiranja i izgradnje otvorene širokopojasne mreže s bakrenim vodovima, potrebno je predvidjeti pokrivanje trenutnih potreba za prijenos podataka svih zainteresiranih krajnjih korisnika na tom prostoru i mogućnost povećanja potrebne prijenosne propusnosti do tri puta od ukupnih potreba za prijenos podataka svih zainteresiranih korisnika na tom području“, HT smatra kako nije jasno navedeno o kojim se kapacitetima radi (iz navoda moglo bi se zaključiti da radi o „dimenzioniraju“ tzv. „backhaul“ kapaciteta), pri čemu također nije jasno što se koristi kao ulazni podatak za procjenu

Primjedba se prihvaća .

Predmetni tekst u konačnoj verziji PRŠI-a će biti preformuliran tako da se od bežičnih mreža traži ista kakvoća usluga i garancija prijenosnih brzina kao u žičnim mrežama.

U slučaju planiranja i izgradnje otvorene širokopojasne mreže s bakrenim vodovima biti će definirane minimalne silazne/uzlazne prijenosne brzine (40/5 Mbit/s).

„pojasne širine trenutnih zajedničkih potreba“. HT smatra da je dimenzioniranje „backhaul“ kapaciteta, moguće jedino na način da isti mora u konačnici zadovoljiti ukupni promet koji bi generirali svi krajnji korisnici, a sukladno ciljevima Projekta.

Nadalje, vezano uz sljedeće navode: „*U slučaju svjetlovodnog povezivanja krajnjih korisnika sa središnjom točkom do objekata treba voditi kabele sa sljedećim brojem svjetlovodnih niti: do objekata samo s domaćinstvima: barem 1 par svjetlovodnih niti odnosno barem 2 niti po domaćinstvu, u skladu sa pravilnikom o svjetlovodnim distribucijskim mrežama; do objekata s tvrtkama ili institucijama: najmanje 2 para svjetlovodnih niti, odnosno barem 4 niti po tvrtki ili ustanovi*“, HT ovakve zahtjeve smatra predimenzioniranima, štoviše, ističe da isti nisu u skladu sa važećim Pravilnikom o svjetlovodnim distribucijskim mrežama (NN 57/2014)_(dalje u tekstu: Pravilnik o SDM-u) prema kojemu se ukupan broj niti u distribucijskoj mreži (dakle od centralne točke do korisničke jedinice) dimenzionira s 1,2 niti u odnosu na ukupni broj postojećih i planiranih korisničkih jedinica.

Također, vezano za navod: „*U slučaju svjetlovodnog povezivanja centralne točke na širokopojasnu mrežnu okosnicu, ta veza mora biti izvedena s kabelom koji sadrži najmanje 24 vlakana (odnosi se na slučajeve u kojima centralna točka nije istovremeno i točka ulaska u širokopojasnu mrežnu okosnicu)*“ HT ističe da centralna točka (u ovom slučaju distribucijski čvor – sukladno Pravilniku o SDM-u) može biti i vrlo malih dimenzija (npr. u rijetko naseljenim područjima), stoga HT zadana 24 vlakna smatra predimenzioniranim uvjetom. HT općenito smatra da je dimenzioniranje glavne mreže ovisno o veličini distribucijskog čvora (odnosno broju i „tipu“ krajnjih korisnika), o procjeni načina korištenja pristupne mreže od strane drugih operatora, a na kraju i o samom tipu agregacijske mreže koja će se koristiti (i veleprodajnim proizvodima u agregacijskoj mreži), stoga je stajalište HT-a da nije moguće jednoznačno definirati broj vlakana u ovom dijelu mreže.

Nadalje, uputu kojom se navodi kako u svakom ormaru mora biti na vidljivom mjestu plastificirana shema iz koje mora biti jasno vidljivo gdje svako vlakno završava na drugoj strani (lokacija, prostor, ormar, razdjelnik, konektor) HT smatra nepraktičnom i neprihvatljivom iz razloga što se u praksi u ormare ne postavljaju sheme spajanja već se iste čuvaju u sklopu tehničke dokumentacije, pri čemu se u ormare postavljaju jedino oznake modula i konektora.

Primjedba se prihvaća.

U konačnoj verziji PRŠI-a broj svjetlovodnih niti biti će usklađen će važećim Pravilnikom. Pri čemu treba naglasiti da se istim definira minimalni broj niti.

Primjedba se prihvaća .

U konačnoj verziji PRŠI-a predloženi tekst će biti uključen.

Primjedba se prihvaća.

<p>HT također predlaže tekst u odjeljku Kabelaška kanalizacija u cijelosti obrisati te uvesti novi tekst u kojem će se naznačiti da se prilikom projektiranja i gradnje optičke mreže u Projektu ista ima projektirati, graditi i koristiti u skladu s u to vrijeme važećim Zakonom o elektroničkim komunikacijama i pripadajućim Pravilnicima. Isto se prvenstveno odnosi na Pravilnik o svjetlovodnim distribucijskim mrežama, Pravilnik o tehničkim uvjetima za kabelsku kanalizaciju, Pravilnik o načinu i uvjetima određivanja zone elektroničke komunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme, zaštitne zone i radijskog koridora te obavezama investitora radova ili gradnje, zatim Pravilnik o tehničkim uvjetima za elektroničku komunikacijsku mrežu poslovnih i stambenih zgrada i Pravilnik o načinu i uvjetima pristupa i zajedničkog korištenja elektroničke komunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme kao i ostalim pravilnicima kojima se propisuju tehnički uvjeti za kabelsku kanalizaciju.</p>	<p>Primjedba se prihvaća.</p>
<p>Vezano za tražene uvjete za centralne točke navedene u odjeljku <i>Centralne točke</i>, HT napominje da trenutno na razini države nije zakonskim ili pod-zakonskim (provedbenim) aktom uređeno na koji način je potrebno osigurati uvjete centralnih točaka. Međutim, HT napominje da je svakako potrebno osigurati adekvatni prostor za smještaj demarkacijskog čvora, ali se ne slaže da NP definira ovim putem (u nacrtu PRŠI-a) uvjete koje moraju ispuniti prostori za čvorišta, a s obzirom da su uvjeti korištenja već definirani i javno dostupni unutar sljedeće HT-ove standardne ponude: <i>Standardna ponuda Hrvatskog Telekom d.d. za uslugu izdvojenog pristupa lokalnoj petlji</i> (dostupno na: https://www.hrvatskitelekom.hr/poslovniveleprodaja/fiksni-operatori/regulativa).</p>	<p>Primjedba se ne prihvaća. Upravo zbog toga što ova problematika nije definirana na razini države a vaša Standardna ponuda koju navodite obrađuje problem koolokacijskih prostora koji se po nikakvim kriterijima ne mogu uspoređivati sa pojmom centralne lokacije (dalje: CO). Osim tog CO lokacija kod NGN mreža na bazi svjetlovodnog vlakna predstavlja važnu lokaciju gledano sa svih aspekata (pouzdanost, raspoloživost i sl.).</p>
<p>3.) PRIJEDLOG UGOVORA O NABAVI S ODABRANIM OPERATOROM S obzirom da sukladno poglavlju 4.1.2 ONP-a <i>Izrada Nacrta plana razvoja širokopoljasne infrastrukture</i>, u slučaju odabira investicijskog modela A ili C, konačna verzija PRŠI-a mora sadržavati i prijedlog ugovora koji će biti sklopljen s privatnim operatorom, HT u Prilogu 2. predlaže nacrt takvog ugovora. HT napominje da je isti formiran na temelju postojećih dostupnih informacija o načinu provedbe ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava iz Europskih strukturnih i investicijskih fondova u Republici Hrvatskoj, a posebice vezano za postojeće informacije o redoslijedu aktivnosti vezanih uz provedbu ONP-a. HT također napominje da u prijedlog ugovora u ovom trenu nije uvršten način utvrđivanja iznosa potpora odnosno udio potpora, a s obzirom da još uvijek nije objavljen odnosno otvoren poziv za dodjelu bespovratnih sredstava iz fondova Europske unije od strane Ministarstva regionalnoga</p>	<p>Primjedba se prihvaća. Konačna verzija ugovora, koja može, ali ne mora sadržavati pojedine članke vašeg predloženog ugovora (Prilog 2) biti će sadržana u konačnoj verziji PRŠI-a.</p>

razvoja i fondova Europske unije. Poziva se NP da ovaj prijedlog ugovora o nabavi vezan za projektiranje, izgradnju i upravljanje širokopojasnom mrežom od strane HT-a uzme u obzir te da predmetni prijedlog ugovora uključi u konačnu verziju PRŠI-a.

D) ZAKLJUČAK:

- 1.) HT iskazuje interes za sudjelovanjem u Projektu putem **investicijskog modela A** (privatni DBO).
- 2.) Dodatno, HT iskazuje **komercijalni interes** odnosno najavljuje ulaganje u NGA mreže na dijelu prostornog obuhvata Projekta.

HT predlaže **izmjenu i nadopunu kriterija javne nabave za odabir operatora** u Projektu pri čemu je svakako potrebno uvesti dodatan kriterij koji bi specificirao **prosječni investicijski trošak po kućanstvu** u relativnom značaju od minimalno 20%.

Komentari zaprimljeni u javnoj raspravi

Komentar dostavio Vipnet d.o.o.

Komentari zaprimljeni 30. 06. 2017

Komentar Operatora	Odgovor NP-a
Kategorija: Lokacija demarkacijskih točaka	
<p>Idejno rješenje širokopojasne mreže prikazano slikom 4-6 predviđa izgradnju 8 demarkacijskih točaka na području klastera.</p> <p>U slučaju izgradnje FTTH temeljene mreže VIPnet smatra da broj demarkacijskih točaka treba biti značajno manji. Konkretno, za potrebe izgradnje mreže dovoljna je jedna demarkacijska točka koja može pokriti sve JLS-ove.</p> <p>Predlažemo da se za cijeli klaster definira jedna demarkacijska točka koje će ujedno biti MPoP za klaster, odnosno pristupni čvor FTTH mreže, istovremeno i granični čvor prema agregacijskoj mreži, na koji se spajaju drugi operatori. Na taj način se postiže maksimalni sinergijski efekt optimizacije troška izgradnje mreže, a što je i jedno od načela iz ONP-a, na način kako slijedi:</p> <ul style="list-style-type: none">a) povezivanje s agregacijskom mrežom se realizira kroz tu jednu točku pri čemu klaster dobiva cjelovito rješenje;b) definiranjem jedne demarkacijske točke mreža postaje otvorenija prema drugim operatorima. Na taj način otvara im se mogućnost da iz jedne točke tj. s jednog mjesta pristupe putem veleprodajne bitstream usluge korisnicima cijelog klastera. Pri tome se smanjuje trošak aktivne opreme za pružanje usluga krajnjem korisniku, koju postavlja operator, jer se oprema smješta samo na jedno, a ne na osam mjestac) povezano s prethodno navedenim smanjuju se troškovi električnog priključka, potrošnje električne energije i održavanja, stoga je manje demarkacijskih točaka ekološki prihvatljivije;d) definiranje jedne demarkacijske točke znači manje troškove izgradnje što u konačnici znači i manje potrebne državne potpore;	<p>Primjedba se djelomično prihvaća. U konačnoj verziji Plana razvoja širokopojasne infrastrukture (dalje: PRŠI) predmetna primjedba će biti uzeta u razmatranje kako bi se broj demarkacijskih točaka reducirao. Suglasni smo, da koncept svjetlovodne pristupne mreže prije svega zbog karakteristika prijenosnog medija rezultira sa znatno većim područjem prekrivanja, odnosno sa puno manjim brojem pristupnih aktivnih čvorova (ekonomski razlozi) a što onda rezultira sa manjim brojem CO lokacija, odnosno demarkacijskih točaka. Međutim, ovdje treba imati na umu da se radi o relativno velikom području te se ne možemo složiti sa vašom konstatacijom da je dovoljna samo jedna demarkacijska točka. Slijedom svega navedenog u konačnoj verziji PRŠI-a bit će (točka 4.4.3) dodatno</p>

<p>e) manji operativni troškovi održavanja i korištenja znače bolju održivost projekta odnosno atraktivniji investicijski potencijal za operatora-partnera, a što je preduvjet za dugoročni razvoj klastera. Navedeno znači manje, ne samo inicijalnih troškova, već i manje stalnih troškova tijekom cijelog životnog vijeka mreže što uključuje troškove najma prostora, električne energije, klime, aktivne opreme, UPS, agregata, te održavanje svih navedenih stavki.</p> <p>Ističemo da Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti (u nastavku: HAKOM) potvrđuje da je potrebno efikasno graditi uz što manje troškove. Dodatno, HAKOM prati razvoj tehnoloških rješenja uz osiguravanje ravnomjernog tržišnog natjecanja i osiguranja od postojanja bilo kakvih elemenata dominacije (detalji su raspoloživi na:</p> <p>https://www.hakom.hr/UserDocsImages/2017/izvjesca_i_planovi/Godišnji%20program%20rada%20HAKOM-a%20za%202017.pdf).</p> <p>VIPnet smatra da je područje klastera moguće izgraditi sa manjim brojem distributivnih čvorova što će se finalno pokazati i u konačnom izvedbenom projektu, a koji ovisi o izabranom investicijskom modelu i investitoru, a sve sukladno napomeni iz PRŠI-a.</p>	<p>razrađena redukcija broja inicijalno predloženih demarkacijskih točaka obzirom na tehničke mogućnosti raspoložive opreme i važeće standarde. Ovdje treba naglasiti da je predmetno području ispresijecano sa nekoliko magistralnih svjetlovodnih pravaca, a koji se mogu iskoristiti za realizaciju potrebne agregacijske mreže a što će sve ovisiti prije svega o konačnoj cijeni realizacije takve veze. Što se tiče primjedbe na veliki broj inicijalno danih distributivnih čvorova treba imati na umu da se radi isključivo o pasivnim distributivnim čvorovima. Konačan broj čvorova bit će određen izvedbenim projektom otvorene širokopojasne pristupne mreže predmetnog konzorcija.</p>
<p>Kategorija: Struktura i razina maloprodajnih paketa usluga</p>	
<p>Cijene maloprodajnih usluga navedene su u PRŠI-u u Poglavljima 4.6.1 i 4.6.2. Minimalna razina pružanih maloprodajnih usluga i Zahtjev minimalne razine pruženih maloprodajnih usluga u pogledu kvalitete i cijena u izgrađenoj NGA mreži u Tablici 4-5 Minimalne razine maloprodajnih usluga u NGA mreži. VIPnet skreće pozornost na visoku cijenu paketa usluga u iznosu od 330 kn navedenu u PRŠI-u. Obzirom da u svakodnevnom poslovanju dinamiku kretanja cijena određuje tržište, pa već sad cijena Trio (TV, internet, tel.) paketa iznosi prosječnih 250kn, za očekivati je da će u budućem razdoblju cijena paketa padati. Naime, u svakodnevnom poslovanju dinamiku kretanja cijena određuje tržište. Isto će vrijediti i za maloprodajne cijene (paketa) usluga koje će se nuditi krajnjim korisnicima usluga posredstvom predmetnih NGA mreža. VIPnet će istu definirati sukladno današnjem trendu određivanja cijena maloprodajnih usluga, koje je moguće da će se mijenjati, ovisno o tržišnim okolnostima i potražnji krajnjih korisnika, pa će se tako i usklađivati.</p>	<p>Primljeno na znanje.</p>

<p>Dodatno tražene, napredne usluge u Tablici 4-5 Minimalne razine maloprodajnih usluga u NGA mreži (npr. Video na zahtjev, HD TV) bit će u potpunosti podržane na području pokrivenosti optičkom mrežom (FTTH rješenje), a u izdvojenim područjima gdje zbog konfiguracije terena nije isplativo graditi FTTH mrežu, postižu se uštede korištenjem mobilne mreže i LTE tehnologije. Ovisno o razvoju mogućnosti pružanja usluga na LTE tehnologiji, VIPnet će u narednim razdobljima nuditi korisnicima obuhvaćenim LTE tehnologijom i ostale dodatne usluge.</p> <p>Kako se radi o iznimkama tj. izdvojenim područjima, kombinacijom gradnje FTTH mreže i korištenjem LTE tehnologije, ostvaruje se značajno smanjenje troškova, a time i uloženih bespovratnih sredstava.</p> <p>Vezano na PRŠI, poglavlje 4.6.2 Zahtjev minimalne razine pruženih maloprodajnih usluga u pogledu kvalitete i cijena u izgrađenoj NGA mreži Tablica 4-5, VIPnet je spreman u potpunosti podržati zahtijevanu minimalnu razinu pružanih maloprodajnih usluga na NGA širokopojasnoj mreži. Ovim putem želimo dodatno naglasiti da je VIPnet FTTH tehnologijom spreman ponuditi osnovnu maloprodajnu uslugu širokopojasnog pristupa internetu velikih brzina minimalne brzine od 100 Mbit/s za krajnje korisnike na ciljanom području provedbe projekta, što je znatno pogodnije za korisnike od minimalno zahtijevanih usluga iz PRŠI-a koje iznose 40 Mbit/s</p>	
<p>Kategorija: Veleprodajnih uvjeta pristupa</p>	
<p>S obzirom da VIPnet planira graditi NGA širokopojasnu mrežu temeljenu na FTTH i LTE rješenju, sve veleprodajne usluge navedene u Tablici 4-6 u poglavlju 4.7 PRŠI-ja (Specifikacija minimalnog skupa podržanih veleprodajnih usluga te pravila određivanja i nadzora veleprodajnih naknada i uvjeta pristupa izgrađenoj mreži) koje su kompatibilne s navedenim tehnologijama bit će podržane.</p> <p>Pri definiranju dostupnih veleprodajnih usluga VIPnet će voditi računa o svim obvezama operatora koje proizlaze iz ONP-a i primjenjivih zakonskih i podzakonskih propisa.</p> <p>Bez obzira na tablicu 4-6 iz poglavlja 4.7 PRŠI-ja u kojoj su jasno definirane obvezne veleprodajne usluge sukladno ONP-u, opreza radi VIPnet upozorava na tablicu 1-5 iz poglavlja 1.5.7 u kojoj se navode mogući veleprodajni proizvodi po tehnologijama, a prema kojoj je VULA usluga dostupna za sve žične i bežične tehnologije. VIPnet pretpostavlja da se takva dostupnost zapravo odnosi na</p>	<p>Primljeno na znanje.</p> <p>Primljeno na znanje.</p> <p>Primjedba se prihvaća. U konačnoj verziji PRŠI-a u Tablici 1.5 će s brisati tekst „uključujući VULA“.</p>

<p>bitstream pristup, a ne VULA uslugu (s obzirom da za određene tehnologije nije uopće jasno što bi ta usluga mogla biti) pa je u konačnoj verziji PRŠI-ja isto potrebno jasnije navesti.</p> <p>Vezano uz pravila određivanja i nadzora veleprodajnih naknada, VIPnet ističe da je za većinu veleprodajnih usluga HAKOM već odredio iznose naknada te će se iste, sukladno uputama iz ONP-a, smjernicama HAKOM-a o načelima veleprodajnog pristupa i veleprodajnog određivanja naknada te opisu iz poglavlja 4.7.1 PRŠI-ja, primjenjivati i za veleprodajne usluge na novoizgrađenoj mreži. Pri tome VIPnet ostavlja mogućnost određivanja i drugačijih naknada ovisno o tržišnim trendovima i razvoju određenih veleprodajnih usluga (primjerice bitstream u mobilnoj mreži) s obzirom da se finalizacija izgradnje mreže očekuje 2020. godine, a ONP-om je određeno da je najkasnije 6 mjeseci prije nego mreža postane operativna potrebno s HAKOM-om finalizirati veleprodajni model i odgovarajuće naknade.</p> <p>Dodatno, u poglavlju 4.6.1 (Minimalna razina pružanih maloprodajnih usluga) navodi se kako bi se veleprodajne naknade bitstream usluge trebale kretati u rasponu od 35 do 40% iznosa maloprodajne cijene koju plaća krajnji korisnik, bez navođenja bilo kakvih izračuna i/ili pojašnjenja na kojima bi se navedeni zahtjev temeljio. Vipnet smatra kako navedeni zahtjev nije u skladu sa strukturnim pravilima ONP-a i pravilima definiranim u poglavlju 4.7.1 PRŠI-ja gdje je detaljno opisan postupak određivanja veleprodajnih naknada pa je stoga navedeni zahtjev o rasponu kretanja veleprodajnih naknada potrebno izbaciti iz konačne verzije PRŠI-ja.</p>	<p>Primljeno na znanje.</p> <p>Primjedba se prihvaća. Zadnja rečenica u poglavlju 4.6.1 bit će brisana u konačnoj verziji PRŠI-a.</p>
<p>Kategorija: Korištenje postojeće infrastrukture</p>	
<p>Na navedenom području obuhvata ovog projekta VIPnet nema postojeće vlastite kableske kanalizacije. Na navedenim područjima VIPnet ima antenske stupove bežičnih mreža. Svi podaci prijavljeni su HAKOM-u i dostupni su na HAKOM-ovim internetskim stranicama na linku: http://mapiranje.hakom.hr/hr-HR/RadijskePostaje#sthash.1b2a5Zn7.dpb</p> <p>Detaljni podaci nalaze se u Prilogu 3, te napominjemo da su povjerljivi i raspoloživi isključivo Nositelju projekta.</p>	<p>Primljeno na znanje.</p>
<p>Kategorija: Ostalo</p>	

Opći komentari

Nositelju projekta ukazujemo na činjenicu da je Okvirni nacionalni program za razvoj infrastrukture širokopojasnog pristupa u područjima u kojima ne postoji dostatan komercijalni interes za ulaganja (dalje: ONP) usvojen Odlukom Vlade RH, te objavljen u Narodnim novinama br. 68/16. Stoga, ONP iz 2014.godine na kojeg se Nositelj programa u određenim dijelovima PRŠIja, te u listi referentne literature poziva nije aktualan, pa bi prije odobrenja konačne verzije PRŠIja od strane NOPa, isti trebalo uskladiti sa važećim ONPom. Dodatno, upućujemo nositelja projekta da provjeri sa NOP-om da li je po usklađivanju sa važećim ONP-om potrebno ponoviti javnu raspravu u svrhu postizanja pravne sigurnosti.

Ovaj PRŠI kao prilog ne sadrži prijedlog Ugovora o javnim radovima za projektiranje, izgradnju i upravljanje širokopojasnom infrastrukturom na području klastera. Naime, Ugovor je neophodan prilog PRŠI-ja, kako bi svi zainteresirani dionici u javnoj raspravi mogli dati prijedloge na bitne sastojke ugovora, te kako bi se Nositelj projekta što efikasnije pripremio za postupak javne nabave, te na taj način izbjegao eventualne žalbe u postupku javne nabave. Isto napominjemo da je u slučaju odabira modela C Ugovorom primjerice potrebno utvrditi imenovanje glavnog nadzornog inženjera i ostale obveze sukladno pozitivnim zakonskim propisima. Napominjemo da su primjeri ugovora raspoloživi na stranicama javnih rasprava ili putem HAKOM-ovih stranica koje su poveznica na javne rasprave ostalih klastera, npr. <https://nop.hakom.hr/aktualnosti/39?t=1&page=4>. Međutim navedene ugovore treba uzeti s oprezom iz razloga što ih je Vipnet vrlo detaljno kroz provedene javne rasprave analizirao i komentirao s obzirom da nisu u cijelosti bili usklađeni sa primjenjivim pravnim propisima. Obzirom da je NP propustio priliku da na javnom savjetovanju omogući zainteresiranim dionicima sudjelovanje u navedenom, VIPnet svakako upućuje Nositelja projekta na Zakon o javnoj nabavi koji javnim naručiteljima sukladno članku 198 omogućuje prethodnu analizu tržišta. Istim je člankom propisano: „Prije pokretanja postupka javne nabave javni naručitelj u pravilu povodi analizu tržišta u svrhu pripreme nabave i informiranja gospodarskih subjekata o svojim planovima i zahtjevima u vezi s nabavom. Javni naručitelj smije tražiti ili prihvatiti savjet neovisnih stručnjaka, nadležnih tijela ili sudionika na tržištu koji može koristiti u planiranju i provedbi postupka nabave te izrade dokumentacije o nabavi, pod uvjetom da takvi savjeti ne dovode do narušavanja tržišnog natjecanja te da ne krše načela zabrane diskriminacije i transparentnosti.“ Iz navedenog razloga je također potrebno dobiti potvrdu NOP-a da li je potrebno ponovno provoditi javnu raspravu jer ukoliko ugovor bude sastavni dio finalnog teksta PRŠI, zainteresirani sudionici neće biti u mogućnosti dati svoje komentare.

Primljeno na znanje.

U konačnoj verziji PRŠI-a bit će unesene potrebne ispravke te ažuriran popis korištene literature. NP naglašava da je 21. ožujka 2017. izvršena preliminarna provjera predmetnog PRŠI-a od strane NOP-a.

Primjedba se prihvaća.

NP će obavijestiti sve sudionike javne rasprave i NOP, te ostale zainteresirane dionike o odabranom investicijskom modelu po završetku izrade konačne verzije PRŠI-a u kojem će biti navedeni i konačni kriteriji za odabir ponude ukoliko će odabrani model biti model A. NP je itekako stalo da njegov projekt budu sufinanciran od strane fondova EU. U skladu sa tom činjenicom poglavlje 4.8.2 bit će temeljito doručeno tako da se predmetni kriteriji, maksimalno koliko je to moguće stave u korelaciju sa kriterijima za sufinanciranje projekta sa EU sredstvima a koji nisu bili poznati kod izrade prve verzije PRŠI-a.

1.5.3 Očekivana mrežna arhitektura i potencijalne tehnologije

Na stranici 17 PRŠI-a navedeno je „NGA mrežama za ultrabrzi pristup, putem kojih je moguće pouzdano osigurati brzine >od 100Mbit/s, po današnjem stanju tehnike mogu se smatrati: „...“svjetlovodne mreže do ruba (eng. fiber-to-the-curb - FTTC) u kombinaciji sa naprednim kablenskim mrežama (minimalno s DOCSIS 3.0 standardom) ili VDSL, sa ograničenjem udaljenosti od kabineta (eng. curb) do krajnjeg korisnika maksimalno 1km i dovoljno malim brojem krajnjih korisnika na ukupnom vodu“.

Dodatno, u tablici 1-2 Kategorizacija tehnologija prema ostvarivoj razini pristupa navedeno je da su prosječne brzine, dolazni smjer, tehnologijom VDSL (FTTC) 40- 80 Mbit/s, a odlazni smjer 16-40 Mbit/s, a tehnologijom VDSL-2 (FTTC) dolazni smjer 100Mbit/s, a odlazni smjer 40Mbit/s. Prethodni navodi iz PRŠI-a nisu utemeljeni. Naime, VDSL tehnologija, čak i na jako kratkim udaljenostima od krajnjih korisnika ne može omogućiti brzine od 100 Mbit/s. Ako bi uz VDSL primijenili i određene tehnologije koje omogućuju veće brzine na bakrenoj pristupnoj mreži (vectoring ili G.fast), navedeno rješenje bi zahtijevalo postavljanje aktivne opreme još bliže krajnjim korisnicima (do 200 m), odnosno postavljanje velikog broja uličnih ormarića za smještaj takve opreme, što svakako poskupljuje gradnju takve mreže i predstavlja neučinkovitu gradnju. Čak i u slučaju takve gradnje, navedene brzine su ostvarive po pojedinom priključku, ali ne kao prosječne vrijednosti za veći broj kućanstava.

Dodatno, VIPnet smatra da primjenom VDSL-a neće biti moguće ostvariti cilj DAE da 50 % korisnika koristi ultrabrzi Internet tj. brzine od 100 Mbit/s. Isto temeljimo na relevantnoj studiji Mikac V. et al., Capacity analysis of RT-based VDSL2 copper access networks, In Proc. of SoftCOM 2014 Conference, Split, Croatia, p.p. 1 – 5. Sept. 17 – 19, 2014 FER. Predmetna studija navodi preporučene vrijednosti parametara za implementaciju raznih tehnologija (xDSL), a rezultati su podržani laboratorijskim mjerenjima. Prikazani rezultati navedeni su kao korisne informacije za projektante i relevantne regulatorne agencije. U studiji se, u poglavlju 4 C (Optimal VDSL2 profiles for the FTTN applications) navode rezultati ispitivanja, prema kojima se brzine kojima se definira sivo područje (30 Mbit/s na postojećoj i 40 Mbit/s na novoj infrastrukturi) mogu postići na udaljenosti 300 m od čvora pristupne mreže.

Primjedba se prihvaća.

Ciljevi navedeni u tablici 2-3 će biti usklađeni sa ciljevima „Strategije razvoja širokopojasnog pristupa u Republici Hrvatskoj u razdoblju 2016. do 2020., godine“.

Primljeno na znanje.

Suglasni smo sa činjenicom da samo primjena VDSL2-17a tehnologije pa čak i one u skladu sa ITU Preporukom G.993.5 u našim realnim uvjetima ne može ostvariti drugi cilj Strategije (da 50% kućanstava u RH budu korisnici usluge pristupa internetu sa brzinom od 100 Mbit/s ili većom).

<p>Iz navedenih razloga, VIPnet svakako preporuča NP-u da u skladu sa raspoloživim podacima provjeri stvarnu dostupnost usluga brzog i ultra brzog interneta na području obuhvata projekta, odnosno ispravno definira eventualne sive zone, kako neki krajnji korisnici ne bi neopravdano izostali iz obuhvata projekta.</p> <p>Na stranici 17 navedeno je i „NGA mrežama za ultrabrzi pristup, putem kojih je moguće pouzdano osigurati brzine >od 100Mbit/s, po današnjem stanju tehnike mogu se smatrati:“...“određene napredne bežične mreže sa ograničenjem udaljenosti od bazne stanice (eng. distance to the pole) do krajnjeg korisnika maksimalno 1km i dovoljno malim brojem krajnjih korisnika na ukupnom vodu (eng. shared media).“ VIPnet smatra da nema osnove za ovako ograničenje na 1km obzirom da moguće ostvarene brzine na nekoj udaljenosti uvelike ovise o izboru antenskog sustava i korištenog pojačala, korištenom frekvencijskom pojasu, konfiguraciji terena, blizini drugih baznih postaja itd. Tehnologije LTE/4G pristupa također će u budućnosti omogućiti veće (pa i ultrabrze, veće od 100 Mbit/s) brzine krajnjim korisnicima, tako da je u područjima niske gustoće naseljenosti LTE/4G ozbiljna alternativa za pružanje usluga, pa i ultrabrzih brzina. Uz tehnologije MIMO, naprednih antenskih sustava, Carrier Aggregationa (spajanja kapaciteta iz više raspoloživih spektara) te proširenja dostupnog spektra (kroz program druge Digitalne Dividende) i uz uređaje LTE kategorije 6 i novije, moguće su brzine veće od 300 Mbit/s po krajnjem korisniku.</p> <p>2.3. Ciljevi projekta</p> <p>Ciljevi projekta pozivaju se na ciljeve strateških dokumenata, odnosno ciljeve kako ih definiraju DAE 2020 i Strategija razvoja širokopojasnog pristupa u Republici Hrvatskoj. Oba dokumenta kao cilj navode pokrivenost pristupnim mrežama sljedeće generacije (NGA – Next Generation Access Networks), koje omogućuju pristup internetu brzinama većim od 30 Mbit/s za sve stanovnike te da najmanje 50% kućanstava budu korisnici usluge pristupa internetu brzinom od 100 Mbit/s ili većom.</p> <p>Kako bi se ostvario cilj od 50% kućanstava korisnika interneta bržeg od 100 Mbit/s potrebno je izgraditi mrežu koja omogućava te brzine za barem 70-80 % kućanstava. Kako bi se postigla visoka pokrivenost za 70 -80% kućanstava, od esencijalne je važnosti definicija obujma projekta, kao i korištene tehnologije.</p> <p>Prema ONPu siva područja teoretski mogu biti do udaljenosti od maksimalno 800 metara od pristupnih čvorova uz primjenu VDSL tehnologije. To je teoretski maksimum, ali u praksi je potrebno</p>	<p>Primjedba se ne prihvaća. NP nema stručne, kadrovske, financijske i ostale resurse da bi mogao obaviti tako složen i kompleksan zadatak.</p> <p>Primjedba se prihvaća U konačnoj verziji PRŠI-a ograničenje od 1 km će biti brisano.</p> <p>Primljeno na znanje.</p>
---	---

provesti provjeru navedenog stanja na terenu. S obzirom da je ciljeve DAE nemoguće postići bez brzina od 100 Mbit/s, siva područja bi prema trenutnoj definiciji trebala biti što manja kako bi se omogućila gradnja pristupne mreže s brzinama iznad 100 Mbit/s na znatno većem području RH. Neopravdano proširivanje sivih područja može dovesti do situacije u kojoj će korisnici iz današnjih crnih i bijelih područja za 2-3 godine imati brzine od 100 Mbit/s i više, dok će korisnici u sivim područjima ostati na znatno nižim brzinama. Stoga će takva područja za nekoliko godina zapravo postati bijela, ali tada više neće biti na raspolaganju bespovratnih sredstava iz EU fondova s kojima bi mogli izgraditi novu pristupnu mrežu u navedenim područjima. Dodatno, neutemeljeno proširivanje sivih područja može dovesti do istiskivanja drugih potencijalnih operatora-investitora s obzirom da im investiranje u sužena bijela područja nije isplativo. Navedeni problem je prisutan u bilo kojem od investicijskih modela (A,B ili C).

Vezano na to, u poglavlju 1.5.6 Ciljana razina podržanog širokopojasnog pristupa (značajni iskorak) spominje se potreba osiguranja nadogradnje pasivne infrastrukture kako bi već u kratkoročnom razdoblju od 5 godina nakon izgradnje ponuditelji usluga mogli svim krajnjim korisnicima omogućiti kapacitete prijenosa od najmanje 100 Mbit/s, a za 50% korisnika 1 Gbit/s.

Kao što je u komentaru Strukture i razine maloprodajnih paketa već navedeno, VIPnet je spreman ponuditi osnovnu maloprodajnu uslugu širokopojasnog pristupa internetu velikih brzina minimalne brzine od 100 Mbit/s za krajnje korisnike na ciljanom području provedbe projekta. Ističemo da se FTTH P2MP (GPON) tehnologijom, korištenom u skladu sa Pravilnikom o SDM-u, mogu se postići vrlo kompetitivne brzine, uz umjerene cijene. Temeljem vlastitog iskustva iz prakse u komercijalnoj gradnji ovom tehnologijom VIPnet ističe te potvrđuje da se FTTH/GPON tehnologijom već sad postižu brzine od 500 Mbit/s po korisniku što je i značajno više od opisanih brzina u PRŠlu. Dodatno, VIPnet ističe da tehnologija FTTH/GPON omogućava simetrične brzine u dolaznom i odlaznom smjeru, a sve to uz bitno manje troškove implementacije i održavanja u odnosu na P2P rješenje, koje se može dodatno primijeniti za potrebe gigabitnih brzina.

Sukladno navedenom, FTTH/GPON je tehnologija koja već sad omogućava i tehnički i financijski izuzetno kvalitetan ultrabrz pristup internetu kojim se postižu dugoročne potrebe korisnika za ultrabrzim internetom.

<p>3.5.2 Analiza stanja postojeće širokopojasne infrastrukture i mreža U PRŠI-u je navedeno „NGA pristup moguće je osigurati putem FTTx tehnologija (FTTH, FTTB, FTTC), te kombinaciji istih s VDSL tehnologijom, odnosno kablskom DOCSIS 3.0 tehnologijom.“. U skladu sa prethodnim komentarom, a kao što je i navedeno u poglavlju 5.2.1. Usporedba financijskih aspekata implementacije za različite tehnološke opcije: „LTE (4G) se ipak može smatrati komplementarnom tehnologijom ostalim NGA tehnologijama koja može služiti za pokrivanje geografski izdvojenih i po broju korisnika ograničenih područja do kojih bi prosječni trošak izgradnje svjetlovodne infrastrukture po korisniku bio prevelik.“ potrebno je uvrstiti i LTE kao tehnologiju kojom je moguće osigurati NGA pristup. Naime, VIPnet, kao operator usluga putem naprednih tehnologija, FTTH i kablskih DOCSIS 3.1 standarda, koji omogućuje brzine veće od 100 Mbit/s, svoje partnerstvo u izgradnji pristupne mreže uz korištenje EU fondova vidi kroz gradnju kombinirane FTTH/LTE mreže kao optimalnog rješenja</p>	<p>Primjedba se prihvatanje. U sadašnjoj verziji PRŠI-a na st. 537 (Poglavlje 5.2.1.) nalazi se tekst kojeg vi navodite i koji obzirom na karakteristike područja predmetnog konzorcija (izraziti ruralno) predmetnu tehnologiju (LTE(4G)) promovira kao NGA tehnologiju. U konačnoj verziji PRŠI-a. to će biti detaljizirano i konkretizirano.</p>
<p>3.12.3.1/2/3/4/5/6/7/8/9 HAKOM interaktivni portal – Grada Delnice/Čabar/Vrbovsko/Općine Brod Moravice/Fužine/Lokve/Mrkopalj/Ravna Gora/Skrad U prikazu podataka korišteni su podaci preuzeti sa HAKOM portala u 2016-toj godini. VIPnet smatra da je u završnoj verziji PRŠI-ja potrebno unijeti posljednje važeće podatke.</p>	<p>Primjedba se prihvata. U konačnoj verziji PRŠI-a bit će uneseni zadnji važeći podaci.</p>
<p>4.3.1 Bežična mreža Pod točkom 1) navedeno je: „U slučaju planiranja i izgradnje otvorene širokopojasne mreže s bežičnom tehnologijom potrebno je osigurati pokrivanje ukupnih potreba za prijenos podataka svim zainteresiranim krajnjim korisnicima na tom području i mogućnost povećanja potrebne prijenosne propusnosti do tri puta od ukupne propusnosti svih zainteresiranih korisnika na području uz osiguranje garantiranih brzina i kvalitete usluga.“ Izraz „pojasna širina svih zainteresiranih korisnika“ nije dovoljno precizno definiran te bi mogao dovesti do krivog tumačenja. Bežična mreža (u našem slučaju LTE) kapacitivno se dimenzionira da svi korisnici na ciljanom području imaju dostupnu barem minimalnu zahtijevanu brzinu pristupa. Kapacitet i maksimalne dostupne brzine u bežičnim mrežama ne ovise samo o širini korištenog frekvencijskog pojasa, te se za povećanje kapaciteta i maksimalnih ostvarivih brzina ne bi trebalo uvjetovati povećanje pojasne širine jer se ono može ostvariti i drugim metodama npr. korištenjem viših modulacija, naprednijih antenskih sustava ili nadogradnjom postojećih tehnologija. Također, obzirom da korisnici mreži pristupaju stohastički, maksimalni kapacitet (ostvarive brzine) se planira kao postotak umnoška broja korisnika na području i zahtijevanih pristupnih brzina</p>	<p>Primjedba se prihvata. U konačnoj verziji PRŠI-a uvjet da potrebna prijenosna propusnost bude tri puta veća od ukupne svih zainteresiranih korisnika bit će brisana. Osim toga od bežičnih mreža zahtijevati će se ista kakvoća usluga i garancija prijenosnih brzina kao u žičnim mrežama.</p>

<p>4.3.3 Svjetlovodne mreže Pod točkom 1) navedeno je: „U slučaju svjetlovodnog povezivanja krajnjih korisnika sa središnjom točkom do objekata treba voditi kabele sa sljedećim brojem svjetlovodnih niti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • do objekata samo s domaćinstvima: barem 1 par svjetlovodnih niti, odnosno barem 2 niti po domaćinstvu, u skladu sa pravilnikom o svjetlovodnim distribucijskim mrežama. • do objekata s tvrtkama ili institucijama: najmanje 2 para svjetlovodnih niti, odnosno barem 4 niti po tvrtki ili ustanovi.“ <p>VIPnet napominje da planiranje i izgradnja FTTH mreže na gore opisan način nije u skladu sa Pravilnikom o svjetlovodnim distribucijskim mrežama (NN 57/14, dalje: Pravilnik o SDM-u) gdje je člankom 6 stavak 1 propisano da se za svaku korisničku jedinicu mora projektirati minimalno kapacitet od 1,2 svjetlovodne niti, a u čl.16 istog Pravilnika stoji da se navedena obveza primjenjuje samo ukoliko područje obuhvata ima potencijal veći od 500 korisničkih jedinica/km². Slijedom rečenog zahtjev o potrebnom broju optičkih vlakana (1 odnosno 2 para) potrebno je uskladiti sa Pravilnikom o SDM-u.</p>	<p>Primjedba se prihvća. U konačnoj verziji PRŠI-a broj svjetlovodnih niti biti će usklađen sa važećim Pravilnikom. Pri čemu treba naglasiti da se istim definira minimalni broj niti.</p>
<p>4.5 Definiranje investicijskog modela, zajedno sa obrazloženjem odabira Prilikom odabira investicijskog modela potrebno je uzeti u obzir kompleksnost projekta s jedne strane, i raspoloživa znanja, iskustvo i investicijski potencijal s druge strane. Stoga je preporuka VIPneta da se kao investicijski model bira model A Privatni model. Privatni operatori imaju dostatno znanje, iskustvo i kapacitete za provedbu potrebnih aktivnosti na projektiranju, izgradnji, upravljanju i održavanju mreže čim se smanjuje opterećenje na operativne kapacitete u tijelima NP-a, te osigurava kvalitetno izvođenje i dovršenje projekta. Obzirom na investicijske troškove i potrebne iznose potpora u projektima, cijelu financijsku konstrukciju lakše je zatvoriti uz potporu privatnog operatora koji u određenom dijelu sufinancira izgradnju mreže čime su javni investicijski troškovi niži, odnosno nestaje utjecaj na javni dug. Dodatno, privatni operator će podržati predfinanciranje troškova koji nastaju na projektu do trenutka isplate potpora. U Modelu A je predviđeno da se širokopojasnom mrežom upravlja po veleprodajnom poslovnom modelu, ali, kao što je navedeno u PRŠI-ju, u modelu A operator može pružati i maloprodajne usluge. Bitno je naglasiti da je obveza operatora, prema ONP-u, poglavlje 2.6.1 Obvezni skup podržanih veleprodajnih usluga „U investicijskom modelu A, u kojem se operatoru mreže izgrađene uz potpore dozvoljava ponuda maloprodajnih usluga, veleprodajne usluge moraju biti dostupne barem 6 mjeseci</p>	<p>Primljeno na znanje. NP će obavijestiti sve sudionike javne rasprave i NOP, te ostale zainteresirane o odabranom investicijskom modelu po završetku izrade konačne verzije PRŠI-a u kojem će biti navedeni i konačni kriteriji za odabir ponude ukoliko će odabrani model biti model A</p>

<p>prije nego što mreža postane operativna, u skladu s Preporukom Europske komisije o reguliranom pristupu NGA mrežama [26]. Citat navedene fusnote [26] :S ciljem da operator mreže koji je ujedno i pružatelj usluga na maloprodajnom tržištu ne stekne prednost na maloprodajnom tržištu u odnosu na ostale operatore korisnike veleprodajnih usluga putem novoizgrađene NGA mreže.“ Time će i u Modelu A operator omogućiti jednake uvjete pristupa mreži i pružanja usluga krajnjim korisnicima na maloprodajnom razini ostalim operatorima, čime su osigurani uvjeti za maksimalnu kompetitivnost operatora, a time i dobrobit za krajnje korisnike usluga na maloprodajnom tržištu.</p>	
<p>4.5.1 Odabir investicijskog modela U PRŠI-ju je navedeno: „Također, treba naglasiti da je iznos bespovratne pomoći iz fondova EU najveći prilikom upotrebe modela javno-privatnog partnerstva, zatim tradicionalnog modela zaduživanja javnog sektora, a najmanja bespovratna sredstva ostvaruje privatni sektor. Diskontna stopa kod modela javno-privatnog partnerstva veća je nego u slučaju tradicionalnog modela financiranja, te je zbog toga izračunati financijski jaz temeljem kojeg se dodjeljuju sredstva bespovratne pomoći veći. Stoga je i konačan preostali iznos koji treba podmiriti nacionalno gospodarstvo (nacionalna komponenta) odnosno u konačnici krajnji korisnici najveći u slučaju modela privatnog DBOa (kroz povećane cijene usluga).“ Sa navedenim tvrdnjama se ne možemo složiti jer nigdje u važećem ONPu nije navedeno različito sufinanciranje pojedinih tipova investicijskih modela, a s druge strane ONPom je definira postupak određivanja i nadzora veleprodajnih naknada, što obuhvaća i određivanje i nadzor pripadajućih uvjeta korištenja svih podržanih veleprodajnih usluga. Dodatno, naglašavamo da u predmetu Europske komisije „Državna potpora SA.38626 (2015/N)-Hrvatska- Nacionalni plan za širokopoljasnu mrežu“ http://www.mppi.hr/UserDocsImages/EK-ONP-potpore-odobrenje.pdf navedeno je da će veći intenzitet potpore biti omogućen za mreže FTTH, te se stoga intenzitet potpore ne veže uz odabir investicijskog modela, nego uz tehnologiju. Slijedom navedenog molimo da se gornja tvrdnja briše ili na ispravan način korigira.</p>	<p>Primjedba se prihvaća. U konačnoj verziji PRŠI-a predmetni sporni tekst bit će brisan</p>
<p>4.8 Specifikacija postupka i kriterija javne nabave U PRŠIju stoji navod: U skladu s preporukom ONP-a Nositelj projekta je tijekom pripreme faze dužan specificirati postupak javne nabave i kriterije odabira ponude te to svim zainteresiranim stranama staviti na uvid kroz postupak javne rasprave.</p>	<p>Primjedba se prihvaća. U konačnoj verziji PRŠI-a će biti definiran investicijski model te svi potrebni kvantitativni kriteriji za</p>

VIPnet ističe da je ONPom propisano da kroz specifikaciju predmeta javne nabave za odabir operatora u investicijskom modelu A i C, NP-ovi moraju precizno formalizirati sve zahtjeve koje izgrađene širokopojasne mreže, odnosno operatori tih mreža moraju ispuniti, a s obzirom na strukturalna pravila Okvirnog programa specificirana ovim dokumentom i lokalne potrebe. Ti zahtjevi naknadno trebaju biti specificirani ugovorom o javnoj nabavi koji će biti sklopljen s odabranim operatorom.

Također, u svrhu odabira operatora u investicijskom modelu A i C, NP-ovi su dužni detalje postupka javne nabave, što obuhvaća i ekonomske kriterije odabira najpovoljnije ponude, specificirati tijekom pripremne faze projekta (kroz PRŠI), te ga svim zainteresiranim stranama staviti na uvid kroz postupak javne rasprave (vidi poglavlje 2.5.4).

Drugim riječima NP je već kroz PRŠI trebao definirati i specificirati uvjete sposobnosti gospodarskih subjekata i kriterije odabira, koje je isto tako bilo potrebno kvantificirati.

Dodatno, kao što je ranije navedeno u poglavlju Opći komentari, PRŠI treba sadržavati prijedlog Ugovora o javnim radovima za projektiranje, izgradnju i upravljanje širokopojasnom infrastrukturom na području klastera, a sve sukladno zahtjevima ONP-a.

Stoga, obzirom da u PRŠIju nisu detaljno razrađene odredbe o sposobnosti ponuditelja temeljene na Zakonu o javnoj nabavi (NN 120/16), koje su neophodne za provođenje postupka javne nabave, nego isključivo kvalitativan kriterij za odabir ekonomski najpovoljnije ponude, a koji nije kvantificiran, u Prilogu 2 dostavljamo naš prijedlog Kriterija za odabir ekonomski najpovoljnije ponude. Ovdje ističemo da je ONPom ostavljena obveza NPovima da samostalno odrede kvantitativni karakter kriterija. Obzirom da isto nije utvrđeno, navedeno smatramo velikim nedostatkom PRŠIja, jer kriteriji bi trebali biti dostupni svim dionicima u javnoj raspravi kako bi svi mogli ravnopravno davati adekvatne primjedbe, te da se postigne cilj i svrha javne rasprave u vidu definiranja kriterija javne nabave.

U navedenom Pravitku 2 dostavljamo modificiranu specifikaciju kriterija ekonomski najpovoljnije ponude u svrhu efikasnijeg ispunjenja ciljeva te postizanja željene gigabitne povezanosti unutar obuhvata projekta.

VIPnet u nastavku daje svoje pojašnjenje. Prilikom provedbe postupka javne nabave za odabir operatora, primijenit će se kriterij ekonomski najpovoljnije ponude. VIPnet se slaže, kao što je navedeno i u ONPu, da traženi iznos potpora mora imati najveći relativni značaj, ali smatramo da predloženo tehnološko rješenje, njegova kvaliteta i dugoročnost moraju imati donekle isti (ako ne i jednak) udio.

odabir ekonomski najpovoljnije ponude, te prijedlog teksta Ugovora između NP i privatnog partnera. Vaš prijedlog kriterija pri tome će biti uzet u obzira ali će NP voditi računa i o specifičnim kriterijima odabira unutar investicijskog prioriteta 2a1 jer je NP u interesu da projekt bude sufinanciran EU sredstvima.

Tehnološko rješenje mora podržati osnovne ciljeve OPKK (Operativni program Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020) tj. smanjiti digitalni jaz između urbanih i ruralnih područja, jaz između RH i EU, te raspoloživim bespovratnim sredstvima omogućiti pravovremeno ispunjenje ciljeva koji su uvedeno navedeni na korist krajnjih korisnika i društva u cjelini.

Pri postavljanju kriterija koji se primjenjuju za odabir ponude naručitelj treba postupati u skladu sa sljedećim načelima:

1. Jednaki tretman i zabrana diskriminacije – kriteriji za odabir ponude ne smiju biti diskriminirajući i ne smiju narušavati slobodu tržišnog natjecanja;

2. Transparentnost – kriteriji za odabir ponude moraju biti unaprijed određeni i objavljeni.

Svrha ovakvoga postupanja je osigurati da:

a) potencijalni ponuditelji mogu pripremiti ponude na prikladan način u svrhu što boljeg zadovoljavanja postavljenih prioriteta od strane naručitelja;

b) evaluacija ponuda bude provedena na transparentan način, te što objektivnije;

c) relevantni dionici (primjerice, žalbeno tijelo, revizori, unutarnje kontrole, druga tijela vlasti s različitim nadzornim funkcijama ili gospodarski subjekti) mogu nadzirati postupak u svrhu sprječavanja uporabe diskriminacijskih kriterija.

Kada se odabire ekonomski najpovoljnija ponuda naručitelj ekonomsku prednost pojedine ponude mjeri i uspoređuje s odabranim kriterijima vezanim uz predmet nabave koji služe za identificiranje „najbolje“ ponude. Pri korištenju kriterija ENP-a naručitelj osim cijene uzima u obzir i druge kriterije poput tehnološkog rješenja, kvalitete, roka isporuke ili usluga nakon prodaje. Svakom odabranom kriteriju naručitelj pridaje relativni značaj koji odražava njegovu relativnu važnost u odnosu na druge kriterije.

Svrha kriterija ENP-a jest odabrati ponudu koja nudi najveću vrijednost za uloženi novac. Vrijednost za novac znači optimalnu kombinaciju različitih kriterija (vezanih ili nevezanih uz troškove) koji zajedno zadovoljavaju zahtjeve naručitelja. Smisao traženja vrijednosti za novac jest u tome da naručitelji teže nabavi optimalne kombinacije značajki koje zadovoljavaju njihove potrebe. Dakle, različita kvaliteta, troškovi, dugovječnost, izdržljivost, itd. različitih proizvoda koji se nude mjere se u odnosu na njihov trošak. U nekim slučajevima mudrije je platiti više za proizvod s niskim troškovima održavanja, nego platiti manje za proizvod s visokim troškovima održavanja, jer će kroz period amortizacije početno skuplji proizvod za naručitelja u pravilu biti ukupno jeftiniji. To je upravo slučaj odabira FTTH tehnologije, koja je primarno skuplja, ali dugoročno je trajno rješenje, uz manje troškove održavanja te stoga u konačnici predstavlja ekonomski povoljnije rješenje.

Bitno je napomenuti da kod ekonomski najpovoljnije ponude ne mora svaki kriterij dodjele biti čisto ekonomske prirode. Javni naručitelj ne može zanemariti činjenicu kako faktori koji nisu isključivo ekonomski, nego primjerice inovativni ili tehnološko razvijeni mogu utjecati na dodanu vrijednost ponude koju ona ima za naručitelja.

Drugim riječima, odabrani kriteriji moraju imati za cilj prepoznavanje ENP-a, odnosno ponude koja nudi najbolju vrijednost za novac, i ne može imati za cilj neke druge namjene. Ova činjenica uvijek se iznova naglašava u presudama Europskoga suda.

Upućujemo i na primjer iz domaće prakse s osvrtom na Rješenje DKOM-a, KLASA: UP/II-034-02/12-01/301 od 12. lipnja 2012., gdje je naručitelj odredio predmet nabave i to cjelovito rješenje javne telekomunikacijske usluge za potrebe naručitelja. Kriteriji odabira je ENP.

Žalitelj u žalbi navodi da je ENP diskriminirajuće postavljen te da se istim omogućava prednost samo jednom tržišno najvećem operatoru koji na tržištu posluje godinama i koji će ostvariti najveći broj bodova u nadmetanju. DKOM je utvrdio da predmetni kriteriji nisu sukladni ZJN, odnosno temeljnim načelima javne nabave, te da naručitelj nije odredio vrijednosne pokazatelje na način da bi isti bili objektivni i omogućili ravnopravno tržišno natjecanje.

Kako bi bila zajamčena objektivnost kriterija koji se primjenjuju, te kako bi se spriječila neograničena sloboda izbora naručitelju, kriteriji moraju biti oblikovani na precizan i što mjerljiviji način, tj. na način koji omogućava da ponuditelji pripremaju ponude uzimajući u obzir način na koji će se obavljati ocjena/evaluacija ponuda. Što su kriteriji objektivniji, precizniji i mjerljiviji, to je manja mogućnost donošenja diskriminatornih i proizvoljnih odluka.

Praktično govoreći, kriteriji koje naručitelj može primijeniti pri odabiru ENP-a određuju se tako da zadovoljavaju postavljene specifikacije. Naručitelj može u specifikaciji odrediti minimalne tehničke karakteristike (vrijednosti) koje svi ponuditelji moraju zadovoljiti, što se ocjenjuje po principu ispunjava/ ne ispunjava i tada dodijeliti bodove onim ponuditeljima koji su ispunili traženi minimum. Bodovi odražavaju razinu koliko pojedina ponuda nadilazi minimalne tehničke karakteristike koje je naručitelj odlučio dodatno bodovati.

Nositelja projekta upućujemo i na praksu Europskog suda pravde. Naime, u predmetu C 532/06 Lianakis AE protiv Alexandrouopolis, Europski sud je presudio da iskustvo, radna, snaga i raspolaganje opremom ne mogu biti kriterij za odabir ekonomski najpovoljnije ponude. Prema navedenom, kod definiranja kriterija za odabir ponude treba izbjegavati navođenje općenitih formulacija, kao što su iskustvo, radna snaga i sl. već je preporučljivo tražiti različite informacije, koje će se fokusirati na dobivanje odgovora na pitanje kako će se izvršiti predmet nabave. Prilikom

definiranja kriterija ekonomski najpovoljnije ponude, naručiteljima treba biti cilj odabrati najbolju ponudu sposobnog ponuditelja, a ne najспособnijeg ponuditelja. Stoga vrednovanje iskustva, radne snage i slično ukoliko i jest jedan od kriterija u ENP-u, njemu treba pridodati minimalni značaj u bodovnom smislu.

Odredbom članka 2.7.1. ONP-a propisano: Jedino pravilo kojeg se moraju pridržavati projekti unutar Okvirnog programa je da traženi iznos potpora mora biti uključen u kriterije te da mora imati najveći relativni značaj u odnosu na ostale kriterije.

Skrećemo pozornost na točku 2.5.4 ONP-a u kojoj stoji da NP-ovi mogu na osnovu razumnih primjedbi i komentara operatora modificirati konačne kriterije i njihove relativne značaje u slučaju da isti mogu povećati kompetitivnost postupka javnog nadmetanja.

Slijedom navedenog, VIPnet ljubazno skreće pažnju da raspoloživa bespovratna sredstva treba iskoristiti za izgradnju moderne tehnološki neutralne infrastrukture (uključivo fiksno mobilni bežični pristup koji nudi VIPnet) koja će svim kućanstvima omogućiti brzine od najmanje 100 Mbit/s, s mogućnošću jednostavnog prelaska na 1 Gbit/s, a svim glavnim pokretačima socijalnog, ekonomskog i gospodarskog razvoja (javni i gospodarski sektor) gigabitnu povezivosti.

S tim u vezi još jednom skrećemo pažnju da se u Prilogu 2 nalazi naš prijedlog ekonomskog kriterija odabira ponude kao novi prijedlog tablice 94 iz PRŠI gdje se daje veći značaj tehnološkom rješenju, a sve u cilju odabira najkvalitetnije ponude u postupku javne nabave. U tom prijedlogu koji je priložen ovim odgovorima VIPnet predlaže da kriterij „traženi iznos državnih potpora“ iznosi 25% što i dalje ima najveći relativni značaj u odnosu na sve ostale kriterije.

Dodatno, slobodni smo napomenuti da za potrebe javne nabave treba precizno definirati kriterije na način da su:

- definirane odgovarajuće formule i referentne vrijednosti (rasponi) za proračun bodova kod svakog ekonomskog kriterija;
- kod navođenja minimalnih brzina koje moraju biti podržane u projektu, specificirati na koje se smjerove te brzine odnose (download, upload, simetrično);
- NP jasno i nedvosmisleno zatražio od ponuditelja da specificiraju tehnologiju s kojom će ispuniti tražene minimalne brzine širokopojasnog pristupa;
- da kriteriji javne nabave opisuju metodu dodjele bodova u slučaju primjene kombinacije tehnologija (technology mix, npr. kod primjene FTTH i FTTC tehnologija u istom projektu).

<p>4.8.3. Zahtjevi projekta izgradnje otvorene širokopojasne mreže U točki 20 stoji: „U slučaju identifikacije nenamjenske uporabe sredstava privatni partner je dužan vratiti sva primljena sredstva u realnoj vrijednosti <u>ovog ugovora</u>, zajedno sa zakonskim zateznim kamatama od dana uplate do dana vraćanja.“</p> <p>Nije dovoljno jasno na koji se Ugovor odnosi odredba ove točke obzirom da Ugovora takvog sadržaja u PRŠIju nema, stoga molimo pojašnjenje i referencu na citirani Ugovor.</p> <p>U točki 28 stoji: „Projekt izgradnje treba obuhvatiti područje Konzorcija u skladu sa nacrtom plana prema <u>poglavlju 0</u> kojim će se omogućiti dostup svim stanovnicima JLS-ova Konzorcija novoj širokopojasnoj mreži.“ Molimo pojašnjene poglavlja 0, odnosno upućivanje na ispravno poglavlje PRŠIja, obzirom da u ovom prijedlogu PRŠIja ne nalazimo citirano poglavlje 0 (nula) .</p> <p>U točki 29 stoji: „Aktivna oprema i sva oprema s amortizacijskim vremenom koje je manje od 5 godina, mora biti financirana isključivo iz privatnih sredstava.“</p> <p>Molimo pojašnjenje gornjeg navoda vezano na amortizacijski period kraći od 5 godina te pravni izvor na kojem temeljite obvezu financiranja iz privatnih sredstava opreme koja će biti amortizirana u periodu kraćem od 5 godina.</p>	<p>Primjedba se prihvaća. Radi se ugovoru između NP i privatnog partnera a koji će biti sastavni dio konačne verzije PRŠI-a.</p> <p>Primjedba se prihvaća. U konačnoj verziji PRŠI-a bit će naveden ispravni broj poglavlja (poglavlje 4).</p> <p>U konačnoj verziji PRŠI-a sporna rečenica u točki 29. će biti brisana</p>
<p>4.8.4 Uvjeti upravljanja otvorenom širokopojasnom mrežom: „Privatni partner mora svim operatorima ponuditi mrežu pod istim uvjetima. Pri tome svim operatorima zajedno ne smije naplaćivati veći iznos nego što je predviđeno u natječaju za izbor izvođača radova. „ Molimo pojašnjenje i izvor obveze da privatni operator ne smije svim operatorima zajedno naplaćivati veći iznos od onoga šta je predviđeno u natječaju s obzirom da je određivanje veleprodajnih cijena definirano ONP-om. Kako bi PRŠI zadovoljio načelo transparentnosti, te bio dovoljno jasan svim zainteresiranim stranama, molimo precizirati nedvojbeno predmetnu spornu obvezu.</p>	<p>Primjedba se prihvaća. U konačnoj verziji PRŠI-a sporni tekst „<i>Pri tome svim operatorima zajedno ne smije naplaćivati veći iznos nego što je predviđeno u natječaju za izbor izvođača radova</i>“ bit će brisan.</p>
<p>5. Analiza implementacije nove širokopojasne infrastrukture 5.2 Ulazne varijable i parametri financijsko ekonomske analize U PRŠIju u financijskoj analizi koristi se diskontna stopa 4%, a vezano na uredbu komisije EU 480/2014. Smatramo da je diskontna stopa 4%, u našim uvjetima i obzirom na prirodu našeg sektora, nerealna.</p>	<p>Primjedba se ne prihvaća. Sve financijske i ekonomske analize u nacrtu PRŠ-a izrađene su korištenjem</p>

Prema Uredbi komisije EU 480/2014 novčani tokovi diskontiraju se na sadašnju vrijednost tako da se koristi financijska diskontna stopa od 4% u realnim iznosima kao indikativna referentna vrijednost za operacije javnih investicija koje se sufinanciraju iz ESI fondova.

U navedenoj Uredbi člankom 19. je definirano sljedeće:

„Diskontirani novčani tokovi (Sedmi podstavak članka 61. stavka 3. Uredbe (EU) br. 1303/2013 1. Kod izračuna troškova i prihoda u obzir se uzimaju referentnom razdoblju iz članka 15. stavka 2. 2. Negotovinske računovodstvene stavke kao što su amortizacija, rezerve za buduće troškove zamjene te krizne rezerve, ne uzimaju se u obzir prilikom izračuna. 3. Novčani tokovi diskontiraju se natrag na sadašnju vrijednost tako da se koristi financijska diskontna stopa od 4 % u realnim iznosima kao indikativna referentna vrijednost za operacije javnih investicija koje se sufinanciraju iz ESI fondova. 4. Države članice mogu koristiti financijsku diskontnu stopu koja se razlikuje od one od 4 % ako dostave obrazloženje za to mjerilo i osiguraju da se dosljedno koristi u sličnim operacijama u istom sektoru. 5. Vrijednosti koje se razlikuju od referentne vrijednosti od 4 % mogu se opravdati na temelju: (a) posebnih makroekonomskih uvjeta u državi članici i međunarodnih makroekonomskih trendova i okolnosti; (b) prirode ulagača ili provedbene strukture, poput javno-privatnih partnerstva; ili (c) prirode predmetnog sektora. 6. Kako bi utvrdile specifične financijske diskontne stope, države članice procjenjuju prosječni dugoročni povrat iz alternativne, nerizične košare investicija, bilo domaćih ili međunarodnih, a koje smatraju najrelevantnijima. Korisnicima treba dati na raspolaganje informacije o različitim financijskih diskontnim stopama.“

Obzirom na Odluku HAKOMa od 20. ožujka 2013. (KLASA: UP/I-344-01/12-05/35, URBROJ: 376-11-13-01) koja je odredila vrijednost stope povrata uloženog kapitala (dalje: WACC-a) za nepokretnu mrežu u Republici Hrvatskoj, smatramo da je za stvarne izračune potrebno primijeniti diskontnu stopu koja odgovara prirodi telekomunikacijskog sektora a čija primjena bi bila usklađena sa čl.19.t.4. spomenute Uredbe.

Za potrebe projekta definiraju se bijela i siva područja. Ukoliko se ispostavi da prema iskazima operatora, koji su opravdani i mogu se dokazati, postoje veća siva područja, navedeno će rezultirati skupljom gradnjom u bijelim područjima po korisničkom priključku.

Navodi se da je životni vijek aktivne opreme 7 godina i smatramo da bi zamjena istih trebao biti po završetku životnog vijeka te opreme, a ne svakih 15 godina, što povećava operativne troškove.

metodologije vodiča Europske komisije „Guide to cost-benefit analysis of investment projects 2014-2020“. Europska komisija u vodiču preporuča diskontnu stopu 4%.

<p>Navedeni operativni troškovi su izrazito mali. Obzirom da detalji nisu raspoloživi, prema našim procjenama ukupnih operativnih troškova, smatramo da bi oni trebali biti daleko viši. Navedeno će utjecati na cijeli izračun profitabilnosti i održivosti projekta.</p>	
<p>5.4 Organizacijski plan provedbe projekta 5.4.1 Nositelj projekta Tablica 5-17 shematski prikazuje podjelu odgovornosti i obveza između NP-a i privatnog operatora u projektu izgradnje infrastrukture širokopojasnog pristupa Internetu na području Konzorcija, s obzirom na preferirani investicijski model – model C (JPP). Obzirom da je organizacijski plan provede projekta baziran na modelu C, za pretpostaviti je da će Nositelj projekta, predložiti adekvatnu organizacijsku strukturu potrebnu za provedbu investicijskog modela A.</p>	<p>Primjedba se prihvaća. U konačnoj verziji PRŠI-a bit će predložena odgovarajuća organizacijska struktura potrebna za provedbu investicijskog modela A.</p>
<p>5.4.2 Definiranje odgovornosti NP-a U poglavlju 5.4.2. stoji: „NP je također, u vrlo bliskoj suradnji sa privatnim operatorom, odgovoran za prijavu sufinanciranja od fondova EU.“ VIPnet skreće pozornost na činjenicu da je Indikativnim godišnjim planom poziva za dostavu projektnih prijava sufinanciranih iz OPKK propisno da ovlaštene podnositelji prijave mogu biti isključivo tijela jedinice lokalne samouprave (općine, gradovi i županije) u bijelim NGA područjima. Obzirom na navedeno, Nositelj projekta, te podredno NOP trebali bi se konzultirati sa MRRFEU-om, da li je moguće PRŠIjem delegirati obvezu na privatnog operatora.</p>	<p>Primjedba se prihvaća. U konačnoj verziji PRŠI-a rečenica „NP je također, u vrlo bliskoj suradnji sa privatnim operatorom, odgovoran za prijavu sufinanciranja od fondova EU.“ se briše.</p>
<p>5.4.4 Subjekti uključeni u projektu izgradnje širokopojasne infrastrukture U tablici (Tablica 5-18) navedeni su subjekti koji su uključeni u pripremu, provedbu i funkcioniranje projekta izgradnje širokopojasne infrastrukture. Ističemo da predmetna tablica pogrešno navodi sudionike, tako umjesto MPPI treba stajati MRRFEU, stoga je isto potrebno korigirati.</p>	<p>Primjedba se prihvaća. U konačnoj verziji PRŠI-a u tablici (Tablici 5-18) bit će napravljene potrebne korekcije.</p>
<p>5.4.8 Okvirni vremenski plan provedbe projekta VIPnet skreće pažnju na nepravilno predviđene faze provedbe projekta u Grafikonu 5-3 (Okvirni vremenski plan izvedbe projekta na području Konzorcija) da projektiranje mreža i ishođenje potrebnih dozvola, ne može prethoditi prijavi projekta za sufinanciranje iz EU sredstava. Stoga bi Nositelj projekta, Grafikon 5-3 trebao korigirati na navedeni način:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pred-pripreme aktivnosti - okvirna analiza potreba i mogućnosti provedbe projekata izgradnje širokopojasne infrastrukture na području JLS-a 2. Izrada nacrtu Plana razvoja širokopojasne infrastrukture (PRŠI) 	<p>Primjedba se prihvaća. U konačnoj verziji PRŠI-a Grafikon 5-3 će biti korigiran.</p>

3. Javna rasprava – za određivanje boja područja (bijelo, sivo, crno)4. Odluka o pokretanju projekta5. Javna nabava - izbor privatnih partnera (<u>Uputa Upravljačkog tijela o izmjeni redoslijeda faza od 01. veljače 2017.)</u>6. Zatvaranje financijske konstrukcije7. Prijava sufinanciranja iz fondova EU-a8. Projektiranje mreža i ishođenje potrebnih dozvola i suglasnosti9. Izgradnja mreže, inicijalni postupak provjere potpora10. Odobrenje veleprodajnih uvjeta i naknada11. Nadzor i izvještavanje o provedbi projekta	

Komentari zaprimljeni u javnoj raspravi

Komentar dostavio RUNE-ADRIA d.o.o.

Komentari zaprimljeni 30. 06. 2017

Komentar Operatora	Odgovor NP-a
Kategorija: Lokacija demarkacijskih točaka	
S obzirom na predložene lokacije demarkacijskih točaka NGA mreže –NEMAMO PRIMJEDBI. Međutim, trenutna demarkacijska točka projekta RUNE na području obuhvata nalaziti će se na adresi xxx yyy ³ , no konačna mikrolokacija biti će određena u fazi projektiranja.	Primljena na znanje.
Kategorija: Struktura i razina maloprodajnih paketa usluga	
Planirana struktura usluga na mreži izgrađenoj kroz projekt RUNE bazirana je na isključivom aktivnom veleprodajnom modelu otvorene mreže koja će osigurati iste uvjete za sve pružatelje usluga koji budu željeli nuditi usluge krajnjim korisnicima iz čega proizlazi da RUNE neće nuditi maloprodajne pakete krajnjim korisnicima.	Primljeno na znanje.
Kategorija: Veleprodajnih uvjeta pristupa	
Operator za svaku veleprodajnu uslugu koja će biti ponuđena preko NGN mreža koja će biti izgrađena na čistoj komercijalnoj osnovi (bez ikakvo financijske potpore) navodi jediničnu cijenu te opis veleprodajne naknade (jednokratno/mjesečno).	Primljeno na znanje.

³ Adresa je poznat NP-a ali nije naznačena jer se može smatrati povjerljivom poslovnom informacijom

Kategorija: Korištenje postojeće infrastrukture	
RUNE planira koristiti svu raspoloživu postojeću infrastrukturu koliko je to maksimalno moguće u slučaju da je korištenje iste financijski isplativije od gradnje nove.	Primljeno na znanje.
Kategorija: Ostalo	
<p>1.) Iskaz komercijalnog interesa: RUNE-ADRIA ovim putem najavljuje ulaganje u NGN mreže na području provedbe Projekta unutar sljedeće tri godine (tijekom 2017., 2018., 2019., te prvo i drugo tromjesečje 2020.), sukladno specifikaciji kako slijedi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • RUNE planira graditi model FTTH (svjetlovod do kuće) pristupnu mrežu za sve potencijalne korisnike isključivo na onim područjima gdje nitko drugi od operatora ili investitora ne planira graditi vlastitu svjetlovodnu mrežu. Graditi će se aktivna infrastruktura, koja će jamčiti pristup širokopoljnim uslugama putem svjetlovodne mreže bazirane na hibridnoj pasivnoj tehnologiji (aktivni ethernet-AE i pasivna svjetlovodna mreža-PON) uključujući i agregacijske veze između pristupnih čvorova, što će jamčiti pristup do najvećeg mogućeg broja korisnika uz najmanje moguće troškove. • Detaljni pregled obuhvata komercijalnog ulaganja od strane RUNE-ADRIA specificiran je u Prilogu B inačici 4.0. – <i>Prilog javnoj raspravi za verifikaciju boja područja otoka Rab.</i> • Detaljni pregled infrastrukturnog i tehnološkog rješenja od strane RUNE-ADRIA specificiran je u Prilogu B u inačici 4.0.- <i>Prilog javnoj raspravi za verifikaciju boja područja otok Rab.</i> • Dan je orijentacioni iznos financijskih ulaganja u kn⁴ te dinamički plan realizacije projekta prema kojem planirani završetak gradnje je mjesec svibanj 2020. godine. • RUNE-ADRIA neće nuditi maloprodajne pakete krajnjim korisnicima • Planirane usluge i uvjeti veleprodajnog pristupa za ostale operatore su dani. 	<p>Primljeno na znanje.</p> <p>Iskazani komercijalni interes biti će reguliran Ugovorom između NP i operatora RUNE-ADRIA.</p> <p>Primljeno na znanje.</p> <p>Obzirom na liberalizaciju TK tržišta u RH nitko operatoru koji je izrazio komercijalni interes za izgradnju FTTH mreže na predmetnom području ne može garantirati da se neće u bližoj ili daljoj perspektivi pojaviti operator ili investitor koji bi želio graditi istu takvu mrežu.</p> <p>Odluka operatora da gradi FTTH mrežu na području predmetnog konzorcija isključivo stvar njegove poslovne odluke.</p>

Delnice; 23. studenog 2017.

⁴ Iznos je poznat NP ali nije naznačen jer se može smatrati povjerljivom poslovnom informacijom